

26.57x32.72	1/2	4 עמוד	הארץ - גלריה	29/03/2016	52550184-0
אוניברסיטה תל אבי - 78					

נעמה ריבה

קל יותר למשוך קהל לתערוכה אדריכלות כשהן מוצגות במוזיאוני אמנות, אומר בארי ברגדול, אוצר האדריכלות והעיצוב הראשי של מוזיאון המומה, בביקורו באוניברסיטת תל אביב כחלק מחודש "אוצרים אדריכלות" שהתקיים בבית הספר לאדריכלות ע"ש עזריאל. יש הרבה מוזיאונים אדריכלות בעולם, אבל אנשים כמו עט לא מגיעים לתערוכות אדריכלות, מי שמגיע אליהם אלה בעיקר ארכיטקטים. לקולגות שלי שמנה לים מוזיאונים אדריכלות יש בעיה להביא קהל. זה פרדוקס כי לאדריכלות יש הכי הרבה השפעה על האופן שבו אנחנו חיים. אדריכלות סובבת ומקיפה אותנו בכל מקום. העבודה שלי היא הכי קלה בקרב אוצרים, כי כל מי שמגיע לניו יורק בא ישר למומה לראות את ג'וספר ג'ונס ואת פיאקסו. אז אני רק צריך למשוך אותם לכיוון התערוכה שלי".

בתערוכה "Rising Currents", שמסנותיה מהדהדת עד היום, ברגדול חילק את ניו יורק לחמישה אזורים המיועדים לפורענות במקרה של הצפה. "הצענו למעצבים לעצב את העיר כך שתהיה לה יותר יכולת התאוששות בעקבות עליית מפלס המים", הוא מספר. אחד האימאג'ים הבולטים בתערוכה הציע פתרון לאזור המוכר של דרום מנהטן. קבוצת מתכננים הציעה לרשת את הרחובות והשתתפות וצמחייה שיתפקדו כמו ספוג במקרה של סערה. "התערוכה הוצגה שנתיים לפני שהסופה 'סנדי' תקפה את ניו יורק", הוא ממשיך. "הרעיון שעמד מאחוריה, כמו עוד תערוכות מהסוג הזה, הוא לנסות ליצור דיון ציבורי על הנושא ולחשוב איך העיר תישאר שימושית ונוחה גם בסערות הבאות". לדבריו, הסערה הציפה תרתי משמע את הדיון הציבורי מחדש. "התקשרו מהעירייה ושאלו מה אפשר לעשות. אמרתי להם שאני אוצר מוזיאון. שאלתי אותם מה אתם הולכים לעשות הלאה. מה אתם מתכוונים לעשות בכל פעם כשיש סערה כדי שהעיר לא תקרוס".

התגובה שלו מעידה על הגישה הכללית שלו. "אני לא מעורב בנין לאוצר דברים שפותרים בעיות", הוא אומר, "אלא לאוצר דברים שיוצרים דיון. אני רוצה לקטלג דיונים". לדבריו, התערוכה כות כיום ממשכות להשפיע זמן רב לאחר שהן יורדות בשל אופן הפצת המידע. "אין מאבק עם האינטרנט", הוא אומר. "במקביל לתערוכות יש פעילות באינטרנט שממשיכה את הדיון גם בזמן התערוכה וגם אחרי. יש היום הרבה יותר אפשרויות מבעבר ואנחנו בעידן של שגשוג של מוזיאונים, כי אנשים רוצים לבוא לפגוש אנשים, כי אין היום כמעט שום מרחבים ציבוריים שאנשים נפגשים בהם".

אתה מכנה את התערוכות מהסוג הזה פרו-אקטיביות, אבל

התערוכה "Rising Currents" שאצר ברגדול

האקטיביזם נשאר במוזיאון

איך מושכים אנשים לתערוכות אדריכלות והאם הן צריכות להיות ביקורתיות? בשיחה עם בארי ברגדול, אוצר האדריכלות והעיצוב של המומה בניו יורק, הוא מסביר מדוע חשוב להציג אותן דווקא לצד תערוכות אמנות

משהו בחוק? כמו ההשתלטויות שעשו אקטיביסטים על מרחבים ציבוריים בסן פרנסיסקו שהובילו לכתיבת מסמך מדיניות לשטחים פתוחים, או כמו מהלכים זמניים שהתרחשו בטיימס סקוור?
 "אנחנו יכולים לעשות דברים על קרקע ששייכת לנו. זה אפשרי, אבל צריך אישור מהעירייה. אנחנו עושים כל מיני אירועים ב-PS1, אבל זה לא בדיוק חלל ציבורי".
 כעת מוצגת במוזיאון תערוכה של אדריכלים יפנים מפורסמים כמו קווי סג'ימה וריו נישיואווה ממשרד סאנה. מעיון ברשימת התערוכות שהוצגו במומה בשנים האחרונות ניכר כי רוב התערוכות

התערוכה "Small Scale, Big Change" שאצר לפיק במומה צילומים: Thomas Griesel

לחשוב שזה טוב למרות שאני אכ" תוב תורת שזה רע. מוזיאון אמנות לא אמור להראות אמנות רעה", הוא מחייך. "אני לא אומר שזה בהכרח הדבר הנכון", הוא אומר ומתייחס למגבלות התצוגה של תערוכות אדריכלות, "אני אומר שזה האתגר שצריך להתמודד אחר".

פרופ' אנדרס לפיק, אוצר במוזיאון האדריכלות של אוניברסיטת מינכן שממוקם בקמפוס של מוזיאוני אמנות, השתתף גם באוניברסיטת תל אביב. הוא מציג במוזיאון תערוכות מסוג שונה לחלוטין מאלה שמוצגות במומה, או אפילו מתערוכות שמאפיינות את המחלקה לאדריכלות ועיצוב במוזיאון תל אביב או מוזיאון ישראל. למשל, כעת מוצגת במוזיאון במינכן תערוכה

צילום: אריאף פי

ברגדול (בצילום): "אני לא מעוניין לאצור דברים שפותרים בעיות, אלא לאצור דברים שיוצרים דיון. אני רוצה לקטלג דיונים"

דנו בנושאים היסטוריים כמו הבאואהאוס או באדריכלי עבר כמו מיס ואן דה רוהה. גם התערוכה הבאה תהיה ברוח דומה ותעסוק באחד מאבות האדריכלות המודרנית – פרנק לויד רייט. כשברגדול דול נשאל מדוע ממשיכים להציג תערוכות היסטוריות, הוא מביא דוגמה מישראל ואומר שאם לא היתה מוצגת התערוכה שעסקה בעיר הלכנה בתל אביב הנושא לא היה חוזר לדיון. "תמיד יש מסקנות שאפשר ללמוד מעבר, אם מסתכלים עליו מנקודת מבט חדשה, כי הוא ממשיך להיות חלק מהוזה".

אף שיש לו ביקורת על המתרחש בניו יורק, הוא אינו מוכן להציג בניינים לא טובים. "מורזיאון אמנות הוא מקדש של הדברים הטובים. אם אציג משהו שהוא לא טוב אנשים יכולים

4.43x32.88	2/2	עמוד 5	הארץ - גלריה	29/03/2016	52550189-5
אוניברסיטה תל אבי - 78					

שדנה במודלים של מגורים צפוף פים ברחבי אירופה באמצעות דור גמאות מערים כמו וינה וציריך. לפיק הציג תערוכה ברוח דומה גם במומה בניו יורק. בתערוכה "Small Scale, Big Change" הציג פרויקטי מגורים מרחבי העולם, כמו פרויקט שתיכנן אל-חנדרו ארוונה שזכה באחרונה בפרס פריצקר ובחן מה תפקידה של אדריכלות בעידן הנוכחי וכי-צד היא יכולה לתת מענה לבעיות מגורים.

לדבריו, יש הבדל בחופש האוצרותי בין מוזיאונים. "המומה זה מוזיאון פרטי וכאן אני עובד במוזיאון ציבורי. יש דברים דומים ויש דברים שונים. האדמיניסטרציה ציה היא דומה, אבל במוזיאון כמו המומה אתה נמצא תחת הלחץ של הצלחה. במוזיאון ציבורי אתה יכול לאצור מה שאתה רוצה ובמוזיאון פרטי חשוב להם מספר המבקרים ויש להם האסטרטגיה שלהם". למרות זאת הוא סבור שיש כיום התעניינות ציבורית יותר גדולה בתערוכות אדריכלות מבעבר. "לפני 15 שנה מעט מאוד אנשים הלכו למחלקות לאדריכלות במוזיאוני אמנות. היום כששליש מהאנשים שמגיעים למוזיאון האמנות הסמוך מגיעים

לפיק: "תערוכות הן אירוע אקטיביסטי כי מגיעים אליו עשרות אלפי אנשים. כמה יגיעו לאירוע ברחוב?"

גם למוזיאון לאדריכלות". המשיכה של אנשים לתערוכות אדריכלות נובעת גם מהגיוון בנושאים. "בעבר התערוכות בעיקר הוציאו דברים מהארכיון והציגו תערוכות היסטוריות. כש-בארי הזמין אותי לאצור במומה היה ברור שתהיה לי עמדה כאוצר שרוצה להשפיע". הסיטואציה החדשה דורשת יצירתיות מהאוצרים. "כדי לשתף את הקהל אתה צריך להיות אקטיבי", הוא אומר, "לעשות סדנאות וסימפוזיונים ולהדריך את הקהל ולא רק לפתוח את הדלתות". הדרך הטובה לחבר בין העיר למוזיאון היא, לדבריו, למשל לבנות פבילונים ברחבי העיר בקנה מידה של אחד לאחד. עם זאת, הוא לא חושב שתפקידו כאוצר הוא לעורר אנשים למהלכים אקטיביסטיים. "תערוכות הן אירוע די אקטיביסטי כי מגיעים אליו עשרות אלפי אנשים. כמה אנשים יגיעו לאירוע אקטיביסטי ברחוב?"

ראש בית הספר לאדריכלות באוניברסיטה תל אביב, ד"ר ערן נוימן, המשמש כאוצר אורח במוזיאון תל אביב אומר כי "תערוכות אדריכליות צריכות לשלב בין תצוגה של עבודות של אדריכלים ואדריכליות לבין תערוכות ביקורתיות המעלות שאלות הקשורות לשיח הציבורי". עם זאת, בשונה מתערוכות אמנות הוא חושב שצריך להיזהר ש"תערוכות ביקורתיות לא ייהפכו פופוליסטיות, אלא יציגו שאלות מורכבות".